

Palladio #4

'Op 't Joris is het zo slecht nog niet.' Met dit Postscriptum eindigden wij het Halverwege-bericht dat we vanuit Venetië verstuurden. Frans moest lachen om de negatieve formulering. Konden we niet gewoon schrijven dat we het goed hebben op onze school? Misschien was dat inderdaad beter geweest. Sowieso verdient onze toevoeging nadere uitleg.

In eerste instantie was de opmerking vooral gebaseerd op de roosterperikelen op andere scholen. Waar men op 't Joris nogal eens moppert over een achtste uur, gebeurde dat op andere scholen over een negende uur. Achtste uren zijn daar eerder regel dan uitzondering. Daarnaast is de start op veel scholen erg onrustig geweest. Zo wist de onderzoekspartner van Joost bijvoorbeeld niet welke leerlingen ze in haar klassen zou krijgen als ze terug was uit Venetië. Op haar school was na drie weken ploeteren maar besloten om een geheel nieuw rooster te maken. Dankzij Wim en Jeroen is onze start goed verlopen.

Iets dat op het Joris ook beter lijkt te gaan dan op veel andere scholen is de onderlinge omgang van het personeel. Bij ons geen vaste tafels in de personeelskamer of oudere docenten die niets van de jongere collega's willen weten en andersom. Dit laatste is iets waar wij als "jonkies", zoals we genoemd werden, mee te maken hadden tijdens de reis. Sommige docenten konden niet begrijpen wat de toegevoegde waarde was van iemand van rond de 30. Zij hadden immers alle ervaring al in huis.

Op onze school zien we deze houding gelukkig bijna niet. Natuurlijk hebben we een relatief jong docententeam, maar bovenal lijkt leeftijd er niet toe te doen. Iedereen is bereid om met iedereen samen te werken en van elkaar te leren. Deze open houding is voor ons misschien vanzelfsprekend, maar dat is blijkbaar niet overal zo.

Dan even terug naar de negatieve formulering van het Ps. Hij was niet negatief bedoeld, maar blijkbaar kunnen we het negatieve gemakkelijker benoemen dan het positieve. Dit was ook één van de uitgangspunten van de lezing van Willem Witteveen.

Witteveen is hoogleraar encyclopedie van de rechtswetenschap aan de UvT en voormalig lid van de Eerste Kamer. Op zaterdag hield hij een voordracht over goed bestuur en burgerschap. Dit deed hij aan de hand van het Venetiaans bestuur. Venetië is de langste onafhankelijke republiek van Europa geweest. Pas in de tijd van Napoleon kwam hier na meer dan 1200 jaar een einde aan. Het principe van het Venetiaanse bestuur was dat iedereen deel kon nemen. Daardoor voelde iedereen zich ook verantwoordelijk voor zijn wijk, de stad en de republiek. De Venetiërs waren zich zeer bewust van hun burgerschap, de bovenlaag van de bevolking tenminste.

Volgens Witteveen is goed bestuur dienstbaar aan de burgers en geeft het burgers de ruimte. Helaas ziet hij dit in Nederland niet terug. Een belangrijk kenmerk van de Nederlandse samenleving is de roep om regels. Daarbij wordt voorbij gegaan aan wat het land nu eigenlijk écht nodig heeft. Wanneer ergens een regel voor bedacht wordt, wil dit nog niet zeggen dat het probleem daarmee opgelost is. Met Cicero in zijn achterhoofd betoogde Witteveen dat wet- en regelgeving een kunst op zich is, niet zomaar een instrument waarmee alle problemen voorgoed voorbij zijn. Goede wetten hebben eerbied voor de mens, zijn rechtvaardig, bruikbaar en in overeenstemming met de natuur. Bovenal dienen zij het algemene belang. Goede wetten nemen de burger serieus. Zijn betoog zorgde voor meer dan genoeg stof tot discussie, helemaal toen de aandacht werd verlegd naar het onderwijs. Ook daar is sprake van meer dan genoeg regelgeving. De toon was gezet: We gaan gebukt onder de wetten en regels die op het ministerie, bij OMO of door schoolleidingen bedacht worden! Wanneer worden de docenten nou eens serieus genomen!? Terwijl veel mensen zich hier over opwonden, kwam bij velen één vraag helaas niet op: In hoeverre ben ik als docent een goed bestuurder voor mijn leerlingen?